

Utbildningsinspektion i Lundaby, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Lundaby den 29 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion). Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Götene kommun och Lundaby dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Lundaby intervjuades elever, lärare och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Lundabyn	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	58
Förskoleklass	18
Grundskola	109

Källa: Kommunens statistik

Lundabyn ligger i samhället Lundsbrunn. Skolan består av en enplansbyggnad som är nyrenoverad. Centralt i byggnaden ligger en studiehall där det finns skolbibliotek, en scen för framträdande och ett flertal arbetsplatser för arbete individuellt eller i grupp. Dessutom finns ett antal datorer i studiehallen.

Skolans elever och personal arbetar i arbetslag, ett för förskoleklassen och årskurserna 1–3 och ett för årskurserna 4–6. Undervisningen är organiserad i åldersbundna klasser. I skolans lokaler bedrivs också skolbarnsomsorg. Varje arbetslag har en arbetslagsledare. Dessa utgör tillsammans med skolans rektor en ledningsgrupp. Rektorn har också ansvar för dagbarnvårdare samt förskola i samhället Lundsbrunn.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Lundabyn och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att eleverna vid Lundabyn ges möjlighet till utveckling och lärande i den riktning målen för skolformen anger. Inspektörerna vill särskilt framhålla skolans arbete med elevernas formella inflytande och delaktighet i skolövergripande frågor. Eleverna uppger att de trivs i skolan och att de vuxna lyssnar på dem. De uppger vidare att det är sällsynt att kränkningar förekommer och att de genom det faddersystem som finns vid skolan tar ansvar för varandra.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Eleverna får inte undervisning i ämnet hem- och konsumentkunskap före utgången av årskurs 5 vilket medför att de inte ges möjlighet att nå målen i ämnet för årskurs 5 (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, förordningen om kursplaner för grundskolan och bilaga 3 till skollagen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör analysera elevernas resultat och med analysen som grund vidta förbättringsarbete för en ökad måluppfyllelse.
- Skolan bör utveckla kunskapsuppföljningen så att den omfattar samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla arbetet med att förtydliga målen för eleverna.

- Skolan bör arbeta för att eleverna successivt skall få ett allt större inflytande över det egna lärandet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen och läroplanen.

Resultaten vid de nationella ämnesproven redovisas i kvalitetsredovisningen. Tabellen nedan visar antal elever som nått målen vid nationella ämnesprov år 2005 och 2006.

Tabell 1	Andel elever (%) godkända vid nationella prov, årskurs 5			
	Antal elever	Svenska	Matematik	Engelska
2005	20	95	100	95
2006	28	64	64	82

Källa: Skolans kvalitetsredovisningar

Av tabellen framgår att andelen elever som nådde nivån för godkänt vid nationella ämnesprov år 2006 var mindre än 2005. I kvalitetsredovisningen för 2006 uppges att flera elever haft extra hjälp i svenska, matematik och engelska genom åren i skolan. Vidare uppges att det var många elever i årskurs 5 det aktuella året och att eleverna därför delades i två mindre grupper en stor del av dagen. Något ytterligare resonemang om de försämrade resultaten förs inte. Inspektörerna kan konstatera att 36 procent av eleverna inte når nivån för godkänt vid nationella ämnesproven i årskurs 5 i ämnena svenska och matematik och att 18 procent inte når nivån för godkänt i engelska. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera elevernas resultat och med analysen som grund vidta förbättringsarbete för en ökad måluppfyllelse.

Elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, matematik samt engelska följs genom återkommande diagnoser, nationella ämnesprov i årskurs 5 samt arbete med de individuella utvecklingsplanerna, IUP. Däremot görs ingen systematisk kunskapsuppföljning i relation till nationella mål att uppnå avseende övriga ämnen. Inspektörerna kan därför inte bedöma måluppfyllelsen i dessa ämnen. Inspektörerna bedömer att kunskapsuppföljningen bör utvecklas till att omfatta samtliga ämnen.

Eleverna vid Lundabyn uppger att de lär sig mycket i skolan. Det varierar mellan klasser om de känner till vilka mål som finns för utbildningen. I några klasser är eleverna väl medvetna om att det finns mål i de olika ämnena, i någon klass uppger eleverna att de bara känner till mål i musik och matematik. Lärarna säger att de diskuterar målen mest i ämnena svenska, matematik och engelska samt sociala mål i samband med arbetet med de individuella utvecklingsplanerna. Individuella mål har framför allt de yngre eleverna. Inspektörerna bedömer att Lundabyns skola bör öka elevernas medvetenhet om målen för utbildningen.

Inspektörerna möts av en positiv och hjälpsam attityd från eleverna. Eleverna uttrycker att det är roligt att gå i skolan och att de tar hänsyn till varandra. Bråk

förekommer ibland men de elever inspektörerna träffar tar aktivt avstånd från mobbning och kränkande behandling. Enligt eleverna tar de vuxna alltid tag i eventuella bråk som uppstår om eleverna inte klarar upp situationen själva. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Lundabyn utvecklar normer och värden i enlighet med vad läroplanen anger.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen och läroplanen.

Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt läroplanen skall skolan utveckla elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former, vilket även innefattar träning i formella demokratiska arbetsformer. Vid Lundabyn finns flera råd där elever deltar såsom rastråd, elevråd, miljöråd, matråd och kamratstödjare. Skolan har som mål att alla elever skall ha varit med i något råd minst två gånger under sin skoltid. Eleverna upplever att de har ett stort inflytande över frågor som berör skolan via dessa råd och att de vuxna lyssnar på dem. För de elever som inte är med i något av råden finns så kallade fixargrupper som arbetar med praktiska frågor i och kring skolmiljön. Inspektörerna vill framhålla skolans arbete med elevernas inflytande över verksamheten. Inspektörerna bedömer att eleverna vid Lundabyn har inflytande över och tar ansvar för skolans verksamhet i stort.

Enligt läroplanen för grundskolan skall eleverna successivt utöva ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet på skolan. Undervisningen skall bedrivas så att eleverna, genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, kan utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ansvar. Eleverna vid Lundabyn uppger att deras möjlighet att ha inflytande över arbetssätt i respektive klass samt över det egna lärandet varierar. Denna bild bekräftas vid samtal med lärare och vid lektionsbesök. Elever och lärare uppger att eleverna har ett visst inflytande över sitt eget lärande i svenska, engelska och matematik. Individuella mål i dessa ämnen, samt sociala mål, fastställs vid utvecklingssamtalen i samband med att den individuella utvecklingsplanen (IUP) upprättas. När det gäller övriga ämnen, och även det gemensamma arbetet i svenska, engelska och matematik, uppger elever att de inte har inflytande över hur arbetet skall bedrivas eller över dess innehåll. Denna bild bekräftas vid inspektörernas klassrumsbesök. Dock finns det klasser där eleverna ges möjlighet att ha inflytande genom till exempel att göra val inom ett temaområde. Lärarna uppger att eleverna har ett större inflytande än vad de är medvetna om men att eleverna i högre utsträckning borde göras delaktiga i sitt lärande. Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att eleverna successivt skall få ett allt större inflytande över det egna lärandet.

Skolan arbetar aktivt mot alla former av kränkande behandling, mobbning och trakasserier. Kamratstödjarna träffas regelbundet och det finns ett fungerande faddersystem mellan yngre elever och de något äldre. Vid skolan finns ordningsregler som är väl kända och som eleverna varit delaktiga i att ta fram. Från och med den 1 april 2006 råder enligt lag ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67)

ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje enskild verksamhet. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Sedan den 15 oktober 2006 finns en förordning som stadgar att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Vid samtal med eleverna inom rektorsområdet framkommer att det pågår ett förebyggande arbete för att förhindra att kränkningar uppstår men inga elever känner till likabehandlingsplanen. Rektorn bekräftar att planen ännu inte är förankrad hos elever och föräldrar. Vid inspektionstillfället har Lundabyn en likabehandlingsplan. Dock utgår de åtgärder som anges inte tydligt från en analys av hur situationen är vid skolan i nuläget. Vidare tydliggörs inte behov, eller vilka insatser som krävs, vid de olika verksamheterna. Likabehandlingsplanen uppfyller inte lagens krav. Planen är inte känd av eleverna och den är inte daterad. Se vidare kommunrapporten.

Organisation och arbetssätt

Vid tillfället för inspektionsbesöket har skolan nyligen börjat arbeta med ett gemensamt tema med utgångspunkt från Carl von Linné. Inspektörerna får ett intryck av att eleverna är engagerade i arbetet. Till exempel arbetar eleverna i årskurserna 4 och 5 tillsammans med en tidning. I detta arbete samverkar eleverna över klassgränserna och har utifrån egna val fått bilda redaktioner med ansvar för olika sidor i tidningen.

Skolans elever samlar sina arbeten i så kallade portfoliepärmar. Dessa pärmar innehåller också den individuella utvecklingsplanen. Vid samtal med elever kan de inte uppge varför olika arbeten sitter i pärmen. ”Fröken har sagt det” är en vanlig kommentar. Inspektörerna vill påpeka att det är av vikt att eleverna reflekterar över sitt lärande och att samlandet av arbeten i en portfolio kan vara ett led i detta.

Skolan har rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogram upprättas för de elever som anses behöva det. Inspektörerna bedömer att stöd ges till de elever som anses behöva det.

Utvärdering av lärandet och bedömning

Utvecklingssamtalet skall, enligt grundskoleförordningen, ge information om och göra elevens utveckling och lärande synligt i relation till såväl läroplanens övergripande mål, som mål att uppnå och mål att sträva mot i de olika ämnenas kursplaner. Eleven och vårdnadshavaren skall ha fått sådan information och möjlighet att förbereda sig att de kan ta aktiv del i utvecklingssamtalet. Utvecklingssamtal genomförs minst en gång varje termin vid Lundabyn. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i

övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Alla elever vid Lundabyrn har enligt personal och elever sedan några år en individuell utvecklingsplan som utarbetas i samband med utvecklingssamtalet. Inspektörerna bedömer att eleverna har framåtsyftande individuella utvecklingsplaner.

Enligt lärare och rektorn finns inget system för att följa upp elevernas resultat vid nationella prov i årskurs 9 och vid betygssättningen i årskurserna 8 och 9. Inte heller följs resultaten vid nationella ämnesprov i årskurs 5 upp på ett systematiskt vis. Detta innebär att de avstämningsstillfällen som de nationella proven och betygssättningen utgör inte används som ett redskap för att reflektera över och utveckla undervisningen i samtliga årskurser. Resultaten tenderar att bli en angelägenhet för de lärare som undervisar i de aktuella årskurserna och inte för samtliga lärare som undervisar/undervisat eleverna. Inspektörerna vill påpeka att resultat vid nationella prov och betygssättningen är en följd av den undervisning eleverna mött under sin samlade skoltid.

Kvalitetsarbete och ledning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Skolorna i Götene kommun har en gemensam mall för kvalitetsredovisning. Då Lundabyrns kvalitetsredovisning inte redovisar elevernas resultat i samtliga ämnen i förhållande till mål att uppnå i slutet av femte skolåret bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsredovisning inte är upprättad i enlighet med författningarnas krav.

Personalen uppger att kvalitetsredovisningen är känd hos dem och att de varit delaktiga i framtagandet av den. Varje arbetslag skriver en så kallad utvecklingsplan som ligger till grund för kvalitetsredovisningen. Vidare uppger de att den är ett redskap i förbättringsarbetet på skolan och nämner som ett exempel på det att den använts i arbetet med att utveckla arbetet med matematikundervisningen. Inspektörerna bedömer att Lundabyrn har ett fungerande kvalitetsarbete men vill också påpeka att de mål i kvalitetsredovisningen som anges som lokala mål ofta inte är möjliga att utvärdera och därmed blir bedömningen av måluppfyllelsen svår att förstå.

Skolans rektor har till sin hjälp i ledningsarbetet en ledningsgrupp som består av arbetslagsledarna. Den träffas var tredje vecka och diskuterar ekonomi, organisation, utveckling och andra enhetsövergripande frågor. Dessutom förmedlas då information från kommunens ledningsgrupp. Rektorn har gått den statliga rektorsutbildningen och är enligt elever och lärare väl förtrogen med verksamheten och driver pedagogisk utveckling. Inspektörerna bedömer att rektorn är förtrogen med verksamheten och att skolan har en fungerande ledningsorganisation.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Skolans personal har, enligt rektorn, relevant utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Kompetensutveckling erbjuds dels utifrån individuella behov och önskningar och dels utifrån skolans utvecklingsbehov.

I ämnet hem- och konsumentkunskap finns det mål att uppnå för eleverna i årskurserna 5 och 9. Undervisningen i Lundabyn är organiserad så att eleverna läser hem- och konsumentkunskap i årskurs 6. Det innebär att eleverna inte har undervisats i ämnet i årskurs 5. Inspektörerna bedömer därför att fördelningen av undervisningstiden i Lundabyn inte ger eleverna förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i hem- och konsumentkunskap.

Inspektörerna bedömer att eleverna i övrigt har tillgång till utbildning i en omfattning som överensstämmer med författningarna och som ger dem möjligheter att nå målen för utbildningen.

Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till böcker, datorer, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för att nå de nationella målen. Lokalerna är överlag väl tilltagna och anpassade för den verksamhet som bedrivs i dem.

Datum	Ort
2007-10-26	Göteborg

Anna Wide

Ulla-Britt Norin